

PM 2007: RI (Dnr 001-2125/2007)

Skyddet för den personliga integriteten. Kartläggning och analys (SOU 2007:22)

Remiss från Justitiedepartementet

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Som svar på remissen av integritetsskyddskommitténs delbetänkande "Skyddet för den personliga integriteten. Kartläggning och analys (SOU 2007:22)" överlämnas och återopas denna promemoria.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Föredragande borgarrådet Kristina Axén Olin anför följande.

Ärendet

Integritetsskyddskommittén har i uppdrag att kartlägga och analysera sådan lagstiftning som rör den personliga integriteten och överväga om regeringsformens bestämmelse om skyddet för den personliga integriteten bör ändras.

I detta delbetänkande redovisar kommittén första delen av sitt uppdrag, det vill säga kartläggning och analys av relevant lagstiftning.

Delbetänkandet innehåller inte några förslag till ny lagstiftning på området, men kommer att bilda utgångspunkt för kommitténs återstående arbete. Delbetänkandet innehåller en bred kartläggning och analys av sådan lagstiftning som rör den personliga integriteten. I ett tjugotal på varandra följande avsnitt sammanfattas regelverket på olika områden.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att delbetänkandet ger en bra och aktuell överblick över ämnesområdet. I kommitténs fortsatta arbete är det viktigt att inom varje delområde bejaka proportionalitetsprincipen som ingår både i regeringsformen och i Europakonventionen. Kontoret delar kommitténs åsikter om att rådande lagstiftning på området i vissa fall är bristfällig och bör tydliggöras.

Stadsledningskontoret välkomnar en översyn av gällande lagstiftning på integritetsområdet och återkommer med fler synpunkter när kommittén presenterar förslag på förändringar av gällande lagstiftning i nästa delbetänkande.

Mina synpunkter

Skyddet för medborgarnas personliga integritet är en hörnsten i rättssamhället. Integritetsskyddskommitténs arbete är därför mycket värdefullt. De brister i lagstiftningsarbetet som kommitténs kartläggning har uppmärksammat är betänkliga. Grundliga beredningsprocesser är givetvis alltid viktiga, men betydelsen av resonering och uttömmande motiveringar är särskilt stor när svåra avvägningar mellan grundläggande rättsprinciper görs. Balansen mellan exempelvis brottsbekämpande åtgärder och

rikets försvar å den ena sidan och rätten till personlig integritet å den andra är inte självklar, varför de värderingar som är vägledande för lagstiftaren måste redovisas tydligt. Det är allvarligt att kommittén har tvingats konstatera att skyddet för den personliga integriteten inte är reglerat på ett tillfredsställande sätt. Kommitténs fortsatta arbete är därför angeläget, liksom att dess slutsatser också medför konkreta åtgärder i form av högre ställda krav på kvaliteten i lagstiftningsprocessen. Jag instämmer helt med kommittén att rättsstaten förutsätter att föreslagna åtgärder omsorgsfullt prövas mot rättssäkerhet och integritetsskydd.

Av de olika områden som delbetänkandet berör vill jag ur ett kommunalt perspektiv i första hand understryka behovet av en välavvägd och ändamålsenlig lagstiftning inom socialtjänstens och skolväsendets verksamhetsområden, samt avseende kameraövervakning. Exempelvis är det inte acceptabelt att sekretessgränsdragningen inom socialtjänsten är otydlig, särskilt inte i de fall då det kan leda till integritetsförluster för barn. Socialtjänstens verksamhet är till sin natur synnerligen integritetskänslig, varför ett så motsägelsefritt och tydligt regelverk som möjligt är nödvändigt.

Beträffande skolväsendet är det glädjande att integritetsskyddskommittén konstaterar att ny lagstiftning har stärkt elevernas integritetsskydd. Kommande lagstiftning avseende lärarnas befogenheter att vidta disciplinåtgärder lär, utöver att förbättra ordningen i klassrummen, stärka elevernas rättstrygghet ytterligare. Det är emellertid angeläget att försöka finna adekvata avvägningar gentemot offentlighetsprincipen för att så långt som möjligt säkerställa ett likvärdigt integritetsskydd för samtliga elever oavsett skolhuvudman. Betydelsen av detta blir särskilt påtaglig i en kommun som Stockholm, med ett stort och över åren konstant ökande antal elever i fristående skolor.

Avslutningsvis anser jag i likhet med stadsledningskontoret att även regleringen av kameraövervakning bör stramas upp för att stärka integritetsskyddet. Eftersom kameraövervakning har en brottsförebyggande effekt är det önskvärt med en lagstiftning som både beaktar integritetsaspekten och samtidigt är ändamålsenlig, utan de motsägelser och otydligheter som den nu gällande lagstiftningen dessvärre inrymmer. Viktiga frågor är också integritetsskydd i samband med kameraövervakning på bad- och idrottsanläggningar.

Utan att föregripa integritetsskyddskommitténs slutsats huruvida en förändring av regeringsformen är påkallad kan jag sammanfattningsvis konstatera att det föreligger ett behov av översyn av gällande författningar. Det vore därför välkommet, såväl i den dagliga kommunala verksamheten som för rättssamhället generellt, om regeringen vidtar åtgärder utifrån kommitténs analys.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Som svar på remissen av integritetsskyddskommitténs delbetänkande ”Skyddet för den personliga integriteten. Kartläggning och analys (SOU 2007:22)” överlämnas och åberopas denna promemoria.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Stockholm den 15 augusti 2007

KRISTINA AXÉN OLIN

Bilaga

Sammanfattning av integritetsskyddskommitténs delbetänkande ”Skyddet för den personliga integriteten. Kartläggning och analys” (SOU 2007:22)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

ÄRENDET

Integritetsskyddskommittén (Ju 2004:05) har i uppdrag att kartlägga och analysera sådan lagstiftning som rör den personliga integriteten och överväga om 2 kap. 3 § andra stycket regeringsformen rörande skyddet för den personliga integriteten bör ändras. Kommittén ska även överväga om det, vid sidan av befintlig lagstiftning, behövs generellt tillämpliga bestämmelser till skydd för den personliga integriteten och i sådana fall lämna förslag på en sådan reglering.

I detta delbetänkande redovisar kommittén den första delen av sitt uppdrag, det vill säga kartläggning och analys av relevant lagstiftning. Slutredovisningen av kommitténs uppdrag ska ske senast den 20 december 2007.

Delbetänkandet innehåller inte några förslag till ny lagstiftning på området. Det kommer däremot att bilda utgångspunkt för kommitténs återstående arbete, varför det kommer att ha betydelse vid en kommande remiss av slutbetänkandet. Delbetänkandet innehåller en bred kartläggning och analys av sådan lagstiftning som rör den personliga integriteten. I ett tjugotal på varandra följande avsnitt sammanfattas regelverket på olika områden.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, där det beretts inom stadsdirektörens stab.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 7 juni 2007 har i huvudsak följande lydelse.

Kommittén behandlar integritetsfrågan inom en rad olika områden som är relevanta för kommunernas verksamhet, till exempel allmän kameraövervakning, hälso- och sjukvård, forskning och statistik, socialtjänst, skola och skolhälsovård, socialförsäkring samt arbetslivet.

Stadsledningskontoret anser att delbetänkandet ger en bra och aktuell överblick över ämnesområdet. I kommitténs fortsatta arbete är det viktigt att inom varje delområde bejaka proportionalitetsprincipen som ingår både i regeringsformen och Europakonventionen. Kontoret delar kommitténs åsikter om att rådande lagstiftning på området i vissa fall är bristfällig och bör tydliggöras.

Dold kameraövervakning borde till exempel regleras uteslutande genom lagen om hemlig kameraövervakning. Idag finns möjlighet att kringgå den strängare integritetsskyddsprövning som gäller enligt lagen om hemlig kameraövervakning och använda dold kameraövervakning med stöd av reglerna i lagen om allmän kameraövervakning. Att tillåta övervakning med kamera kan innebära integritetskränkning och obehag för den som utsätts för övervakningen. Det är därför viktigt att det finns strikta juridiska ramar för vad som är tillåtet i fråga om övervakning och avlyssning. Det gäller inte minst en upplysningsskyldighet om att en viss plats faktiskt är övervakad. Kameraövervakning kan dock, rätt använt, ha en betydande brottsförebyggande påverkan.

Kontoret vill understryka att kameraövervakning ska användas med måttfullhet och endast på strategiskt utvalda platser. Övervakning med kamera kan bara utgöra ett komplement till andra viktiga brottsförebyggande åtgärder. Kameraövervakning medför påtagliga risker för intrång i den personliga integriteten och ska därför användas enbart när intresset av sådan övervakning väger tyngre. För att säkerställa en väl avvägd bedömning krävs därför ett tillståndsförfarande i varje enskilt fall. Skyddet för den personliga integriteten måste värnas även efter det att övervakningen är genomförd. Det får inte vara möjligt för innehavaren av materialet att förfoga t ex kommersiellt över filmen. Det enda syftet med övervakningen ska vara att förebygga och i värsta fall bevisa brott som begåtts.

Stadsledningskontoret välkomnar en översyn av gällande lagstiftning på integritetsområdet och återkommer med fler synpunkter när kommittén presenterar förslag på förändringar av gällande lagstiftning i nästa delbetänkande.